

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ADOLAT SOTSIAL DEMOKRATIK
PARTIYASINING TASHKIL TOPISHI VA FAOLIYATI**

Beg'amov Muxriddin Kamoliddin o'g'li

Yuridik fakulteti Yurisprudensiya ta'lim yo'nalishi 1-kurs 125-guruh talabasi.

E-mail: begamovm@tersu.uz Tel: +99894-269-51-99

G'afforova Mehruza Farruxovna

Yuridik fakulteti Yurisprudensiya ta'lim yo'nalishi 1-kurs 125-guruh talabasi.

E-mail: mehruzagapparova@gmail.com Tel: +99870-131-04-34

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19467194>

Annotatsiya. Ushbu maqolada, O'zbekiston Respublikasida adolat sotsial demokratik partiyasining tashkil topishi va faoliyati haqida fikr va mulohazalar yuritiladi. O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgach, ko'ppartiyaviy siyosiy tizim shakllandi va bu demokratik institutlar hamda fuqarolik jamiyati rivojlanishi uchun qulay sharoit yaratdi. Mamlakatda faoliyat yuritayotgan siyosiy partiyalar orasida "Adolat" ijtimoiy-demokratik partiyasi o'zining ijtimoiy yo'naltirilgan siyosati, adolat, tenglik va qonun ustuvorligini ta'minlashga qaratilgan faoliyati bilan alohida o'rin tutadi.

***Kalit so'zlar:** Adolat sotsial demokratik partiyasi, ijtimoiy adolat, tenglik, farovon davlat, fuqarolik jamiyati, ijtimoiy himoya.*

Kirish. "Adolat" ijtimoiy-demokratik partiyasi 1995-yil 18-fevral kuni Toshkent shahrida o'tkazilgan ta'sis qurultoyida tashkil etilgan. Shu kuni partiya O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan rasmiy ro'yxatdan o'tkazilgan.

Partiyaning tashkil topishi mustaqillikdan keyingi davrda siyosiy plyuralizmning shakllanishi bilan chambarchas bog'liqdir. Partiyaning asoschilaridan biri va ilk rahbarlaridan biri Anvar Jo'raboyev bo'lib, u partiyaning dastlabki tashkiliy va g'oyaviy asoslarini shakllantirishda muhim rol o'ynagan.

Partiya tashkil etilganidan buyon o'z dasturi va nizomida ijtimoiy adolat, huquqiy tenglik va ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotini rivojlantirish g'oyalarini ilgari surib kelmoqda.

Uning asosiy shiori - "Kuch adolatda". Partiyaning asosiy elektorati ziyolilar, o'qituvchilar, shifokorlar, muhandislar va davlat sektori xodimlaridan iborat. "Adolat" partiyasi O'zbekiston siyosiy hayotida faol ishtirok etadi. U Oliy Majlis Qonunchilik palatasida o'z fraksiyasiga ega bo'lib, qonun ijodkorligi jarayonida qatnashadi.

So'nggi yillarda partiya deputatlari ko'plab qonun loyihalarini ilgari surib, fuqarolarning murojaatlari asosida dolzarb masalalarni ko'rib chiqishda faol ishtirok etmoqda. Atrof-muhitni asrash, ekologik muammolarni hal etish ham partiya faoliyatining muhim yo'nalishlaridan biridir.

So'nggi yillarda "Adolat" partiyasi o'z faoliyatini yanada kengaytirib, a'zolar sonini sezilarli darajada oshirdi. Bugungi kunda partiya jamiyatda o'z ta'sirini mustahkamlab bormoqda.

Shuningdek, partiya aholi bilan bevosita muloqotlar o'tkazib, ularning muammolarini o'rganadi va yechimlar ishlab chiqadi.

"Adolat" ijtimoiy-demokratik partiyasi O'zbekistonning ko'ppartiyaviy siyosiy tizimida muhim o'rin egallaydi. U ijtimoiy manfaatlarni ifoda etuvchi va demokratik islohotlarni qo'llab-quvvatlovchi siyosiy kuch sifatida faoliyat yuritadi.

Uning ijtimoiy adolat, tenglik va qonun ustuvorligiga asoslangan faoliyati mamlakatda demokratik jamiyat qurishda katta ahamiyat kasb etadi. Partiyaning qonunchilikdagi faolligi, ijtimoiy masalalarga e'tibori va keng tashkiliy tarmog'i uning O'zbekiston siyosiy tizimidagi muhim o'rnini belgilaydi. Kelajakda ham partiya mamlakat taraqqiyotida muhim omil bo'lib qoladi.

“Adolat” o‘zini ijtimoiy-demokratik, markaziy chap yo‘nalishdagi siyosiy partiya sifatida namoyon etadi. U ijtimoiy adolat, tenglik, ijtimoiy bozor iqtisodiyoti va universal farovonlik davlatini qo‘llab-quvvatlaydi.

Partiyaning asosiy saylovchilar bazasi sifatida texnik va muhandislik xodimlari, o‘qituvchilar, shifokorlar, davlat xizmatchilari hamda byudjet tashkilotlari va xizmat ko‘rsatish sohasida ishlovchilar ko‘rsatiladi. Partiyaning mafkurasi qisman O‘zbekiston Xalq demokratik partiyasi mafkurasi bilan o‘xshashliklarga ega, biroq “Adolat” o‘zini yanada aniqroq tarzda adolat, qonun ustuvorligi va ijtimoiy himoya g‘oyalari asosida shakllantiradi.

Ijtimoiy taraqqiyot tenglik va ijtimoiy adolatga erishish orqali ta'minlanadi degan g'oya partiya mafkurasining asosini tashkil etadi. “Adolat” partiyasining elektorati muhandis-texnik xodimlar, ilmiy tadqiqotchilar, pedagoglar, shifokorlar, byudjet tashkilotlari xodimlari hamda xizmat ko‘rsatish sohasi vakillaridan iborat.

Partiyaning asosiy g‘oyalari qatoriga ijtimoiy va iqtisodiy imkoniyatlardan teng foydalanishni ta‘minlash, adolat va hamjihatlikni qaror toptirish, adolatli fuqarolik jamiyati va ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiyotiga sodiqlik kiradi.

Partiya barcha uchun farovon davlat barpo etish, erkinlik, tenglik va ijtimoiy adolat tamoyillarini mustahkamlash, shuningdek, mamlakat taraqqiyotiga oid muhim masalalarda keng jamoatchilik ishtirokini ta‘minlash tarafdori hisoblanadi.

Iqtisodiy sohada “Adolat”ning ustuvor yo‘nalishlari - bozor iqtisodiyotining ijtimoiy yo‘naltirilganligi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va texnik yangilash, iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishiga o‘tish, turli sohalarga ilg‘or texnologiyalarni joriy etish hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni rag‘batlantirishdan iborat.

Xulosa: Ijtimoiy sohada partiya teng huquq va imkoniyatlar tamoyilini amalga oshirish, har bir fuqaro uchun munosib turmush sharoitlarini yaratish hamda daromadlar va ijtimoiy xizmatlardan foydalanishdagi keskin tafovutlarning oldini olishni muhim deb biladi.

Sud-huquq tizimi sohasida esa partiya sudlar faoliyatida ochiqlik va shaffoflikni kuchaytirish, sud jarayonlarida tomonlarning tengligi va raqobatbardoshligini ta‘minlash, shuningdek, huquqni muhofaza qiluvchi organlar faoliyati ustidan samarali jamoatchilik nazoratini o‘rnatishni ustuvor vazifa sifatida belgilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2023.
https://constitution.uz/uploads/constitution_oz.pdf
2. “Siyosiy partiyalar to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuni, 1996.
<https://lex.uz/uz/docs/-54191?ONDATE=07.01.1997>
3. Saidov A.X. O‘zbekiston Respublikasining konstitutsiyaviy huquqi. – Toshkent: TDYU nashriyoti, 2020.

4. Islomov Z.M. Davlat va huquq nazariyasi. – Toshkent: Adolat, 2019.
5. Rustomboyev M.X. O‘zbekiston Respublikasining siyosiy tizimi. – Toshkent: Yuridik adabiyotlar nashriyoti, 2018.
6. Yuldashev U. va boshqalar. Fuqarolik jamiyati asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018, 220 bet.